

ที่ มท ๐๒๑๑.๑(ศอ.ปส.มท)/ว ๒๕๖๓

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่เนื้อหาเพื่อสร้างการรับรู้และภูมิคุ้มกันยาเสพติดเกี่ยวกับพืชกระท่อม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด) ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงาน ป.ป.ส. ที่ ยธ ๑๑๒๑/๗๖๒๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ได้จัดทำเนื้อหาเพื่อสร้างการรับรู้และภูมิคุ้มกันยาเสพติดเกี่ยวกับพืชกระท่อม สำหรับเผยแพร่ในช่องทางต่าง ๆ โดยขอความอนุเคราะห์กระทรวงมหาดไทยเผยแพร่เนื้อหาบทความความเสี่ยงตามสาย/วิทยุ ผ่านช่องทางความเสี่ยงตามสาย/หอกระจายข่าว และเผยแพร่สื่อ Infographic/Motion graphic ผ่านช่องทางโซเชียลมีเดีย หรือการรณรงค์เสริมสร้างความรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ในการนี้ กระทรวงมหาดไทยขอให้ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด แจ้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ และศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการเผยแพร่เนื้อหาเพื่อสร้างการรับรู้และภูมิคุ้มกันยาเสพติดเกี่ยวกับ พืชกระท่อม โดยประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางดังกล่าวข้างต้นตามความเหมาะสม ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลด สิ่งที่ส่งมาด้วยทางเว็บไซต์สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวข้อ ข่าวประชาสัมพันธ์ และสามารถดาวน์โหลดเนื้อหาเพื่อสร้างการรับรู้และภูมิคุ้มกันยาเสพติดเกี่ยวกับพืชกระท่อม โดยการ SCAN QR CODE หรือ <http://bit.ly/2SzqlYi> หากต้องการสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม ขอให้ประสาน สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๗ ๐๙๐๑ ต่อ ๒๕๐๐๖

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปวิณ ชำนิประศาสน์)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักนโยบายและแผน (ศอ.ปส.มท.)

โทร. ๐ ๒๒๒๕ ๓๓๓๙

ที่ ยธ ๑๑๒๑/๗๖๒๒

สำนักงาน ป.ป.ส.

๕ ถนนดินแดง เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๒๒ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เผยแพร่เนื้อหาเพื่อสร้างการรับรู้และภูมิคุ้มกันยาเสพติดเกี่ยวกับพืชกระท่อม
เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เนื้อหาบทความเสียงตามสาย/วิทยุ เกี่ยวกับกระท่อม
๒. สื่อ Infographic

ด้วย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มีความกังวลต่อสถานการณ์การเสพติดพืชกระท่อมในรูปน้ำต้มกระท่อมผสม ๔ คุณ ๑๐๐ ที่เพิ่มขึ้นภายหลังการประกาศให้ใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินควบคุมสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จากมาตรการห้ามจำหน่ายสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นายสมศักดิ์ เทพสุทิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มีข้อสั่งการให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ดำเนินการสร้างการรับรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับพืชกระท่อมที่ถูกต้องอย่างเร่งด่วนผ่านช่องทางสถานีวิทยุเสียงตามสาย หอกระจายข่าว โซเชียลมีเดีย และช่องทางอื่นที่เหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาการเสพติดและจำหน่ายพืชกระท่อมในรูปแบบต่าง ๆ

สำนักงาน ป.ป.ส. ได้จัดทำเนื้อหาเพื่อสร้างการรับรู้และภูมิคุ้มกันยาเสพติดเกี่ยวกับพืชกระท่อม สำหรับเผยแพร่ในช่องทางต่าง ๆ ซึ่งหน่วยงานของท่านเป็นหน่วยงานภาคีที่สามารถเข้าถึงประชาชนอย่างกว้างขวาง สำนักงาน ป.ป.ส. จึงขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ข้อมูลดังกล่าว ดังนี้

๑. เผยแพร่เนื้อหาบทความเสียงตามสาย/วิทยุ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ ผ่านช่องทางเสียงตามสาย/หอกระจายข่าว

๒. เผยแพร่สื่อ Infographic/Motion graphic ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ ผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียหรือการรณรงค์เสริมสร้างความรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิยม เต็มศรีสุข)

เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด

โทร. ๐ ๒๒๔๗ ๐๙๐๑ - ๑๙ ต่อ ๒๕๐๐๖

<http://bit.ly/2SzqlYi>

เนื้อหาบทความเสียงตามสาย/วิทยุขนาดสั้น ชุดที่ 1
ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์และโทษของ “พืชกระท่อม”
ในกลุ่มเป้าหมายประชาชนทั่วไป

.....

1. “กระท่อม” เป็นไม้ยืนต้น เป็นพืชธรรมชาติ พบมากบริเวณภาคใต้ของไทย กระท่อมมีชื่อเรียกอื่นๆ ว่า ท่อม อีถ่าง กระท่อมโคก ดอยโค่น มีสารสำคัญ คือ “สารไมตราเจนิน” ซึ่งออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง ถ้าใช้เป็นเวลานานๆ ร่างกายจะซูบผอม ผิวดำกรึ่ม ท้องผูกเรื้อรัง ปวดเมื่อยตามตัว นอนไม่หลับและประสาทหลอนได้
2. “กระท่อม” ถือเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 แต่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ และการศึกษาวิจัยได้ แต่ห้ามเสพ เว้นการเสพเพื่อรักษาโรคตามคำสั่งของแพทย์ หรือเป็นการเสพเพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น
3. “กระท่อม” ตามข้อตกลงของสหประชาชาติ (UN) ไม่ได้กำหนดให้เป็นยาเสพติดหรือสิ่งผิดกฎหมาย และประเทศส่วนใหญ่ ก็ไม่ได้กำหนดให้กระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษ ดังนั้น หากถอดกระท่อมออกจากบัญชียาเสพติดให้โทษ จะสามารถส่งเสริมการศึกษาวิจัยและการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้มากยิ่งขึ้น
4. เหตุผลของการปรับพืชกระท่อมออกจากบัญชียาเสพติด เนื่องจาก “ประเทศไทยมีการศึกษาวิเคราะห์แนวทาง การใช้ประโยชน์จากพืชกระท่อมอย่างต่อเนื่อง พบว่าพืชกระท่อมมีฤทธิ์เสพติด แต่ส่งผลต่อร่างกายไม่รุนแรง มีประโยชน์ทางการแพทย์ และสามารถนำมาใช้ในเชิงเศรษฐกิจได้” และที่ผ่านมา ผลจากการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการยกเลิกพืชกระท่อมออกจากบัญชียาเสพติด ภาพรวมของการแสดงความคิดเห็น ประชาชนเห็นด้วย 95 % และไม่เห็นด้วยเพียงแค่ 5%
5. “กระท่อม” มักถูกวัยรุ่นนำมาใช้แบบผิดๆ ในรูปของ 4 x 100 โดยนำกระท่อมผสมกับยาเสพติด หรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอื่นๆ หรือสารอื่นๆ ซึ่งมีความผิด ฐานผลิตยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ และเมื่อเสพสารผสมนั้นเข้าสู่ร่างกาย จะมีความผิดฐานเสพยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์เช่นกัน นอกจากนี้ยังเกิดพิษต่อร่างกายทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพและชีวิตของผู้เสพได้ จากภาวะยาเกินขนาด หรือการออกฤทธิ์ของสารที่เสริมกันหรือฤทธิ์ต่างกัน เช่น เกิดอาการชัก กล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน หายใจช้าหรือหยุดหายใจ เป็นต้น

ชุดคำพูดรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ชุดที่ 2

“การถอดพืชกระท่อมจากยาเสพติด”

ในกลุ่มเป้าหมายประชาชนทั่วไป

.....

1. พืชกระท่อมไม่ได้เป็นปัญหา แต่ที่เป็นปัญหาคือ ตัวยาและวัตถุดิบที่นำมาผสมกับพืชกระท่อม การนำเอาพืชกระท่อมไปปรุงหรือผสมกับยาเสพติดหรือวัตถุดิบอื่น ก็มีความผิดฐานผลิตยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุดิบที่นำมาผสม ถึงแม้หากจะถอดหรือยกเลิกพืชกระท่อมออกจากบัญชียาเสพติดให้โทษแล้ว การใช้แบบ 4 คุณ 100 ก็ยังคงมีความผิดตามสิ่งที่นำมาปรุงหรือผสมอยู่ โดยมีความผิดตามพระราชบัญญัติ วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 หรือพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
2. การถอดพืชกระท่อม ถ้าถูกถอดจากการเป็นยาเสพติดให้โทษแล้ว จะต้องมีการควบคุมป้องกันมิให้เด็กหรือเยาวชนใช้พืชกระท่อมในทางที่ผิด ซึ่งอาจจะควบคุมในทำนองเดียวกับบุหรี่หรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งขณะนี้ การควบคุมที่เหมาะสมนั้น อยู่ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องศึกษาความเหมาะสมว่า ควรจะควบคุมในรูปแบบใด เพื่อให้สามารถนำพืชกระท่อมมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัย
3. จากนโยบายการยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษ อาจส่งผลให้เด็กหรือเยาวชนถูกชักจูง ถูกยุยง ส่งเสริมให้เสพพืชกระท่อมมากขึ้น ดังนั้นเพื่อป้องกันและดูแลไม่ให้เด็กหรือเยาวชน ซึ่งเป็นผู้ที่หย่อนความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการตัดสินใจ ถูกชักจูงไปเสพพืชกระท่อมในทางที่ไม่เหมาะสม จึงนำพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาใช้บังคับ เพื่อป้องกันมิให้เด็กที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี เข้าถึงพืชกระท่อม เป็นการคุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติดีของเด็กให้เหมาะสมตามวัยของเด็กหรือเยาวชน
4. เหตุผลสำคัญ หนึ่งในนโยบายการถอดพืชกระท่อมออกจากยาเสพติด คือ พืชกระท่อมสามารถพัฒนาเพื่อนำมาใช้เป็นยาได้ ทั้งในทางการแพทย์แผนปัจจุบันและแพทย์แผนไทย การแพทย์แผนปัจจุบันพบว่า ในพืชกระท่อม มีฤทธิ์ระงับอาการปวดได้เช่นเดียวกับมอร์ฟีน แต่มีความเป็นพิษน้อยกว่า ซึ่งหากมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม อาจใช้เป็นสารทดแทนยาเสพติดจำพวกโอปิออยด์ในคนที่ติดฝิ่นหรือมอร์ฟีนได้ ส่วนการแพทย์แผนไทยพบว่า มีการนำพืชกระท่อมไปใช้ เข้าเป็นตัวยาในตำรับยาแผนไทย ประเภทยาแก้ท้องเสีย แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย ทำให้ออนหลับและระงับประสาท โดยปรากฏหลักฐานในตำราการแพทย์แผนไทยว่า มีการนำพืชกระท่อมมาใช้เป็นส่วนผสมของยารักษาโรค
5. พืชกระท่อมเป็นสิ่งที่มียูอยู่ในสังคมวิถีชาวบ้าน จากการที่เคยเป็นสิ่งที่อยู่ใต้ดิน แต่ ณ บัดนี้ นโยบายถอดพืชกระท่อมออกจากยาเสพติด จะทำให้สิ่งเหล่านั้นที่อยู่ใต้ดินกลายเป็นเม็ดเงิน ถูกหยิบขึ้นมาจัดการภายใต้ระบบภาษี สร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างธุรกิจ และลดงบประมาณที่ถูกใช้กับการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ไปจับกุมปราบปราม ดำเนินคดี นำคนไปขังคุก และสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้บริโภค

6. ในระหว่างที่ร่างกฎหมายยังไม่ประกาศใช้ พืชกระท่อมยังคงเป็นยาเสพติดให้โทษ จึงได้มีการสำรวจพื้นที่ที่มีการใช้พืชกระท่อมในลักษณะวิถีชาวบ้าน เป็นพื้นที่นำร่อง จำนวน 10 จังหวัด โดยกระจายอยู่ใน 10 อำเภอ 19 ตำบล 1 เทศบาล 135 หมู่บ้าน/ชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ และภาคกลางของประเทศ ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ส. และสำนักงาน อย. กระทรวงสาธารณสุข อยู่ระหว่างการจัดทำร่างตามมาตรา 58/2 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งถ้าแล้วเสร็จจะทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีการใช้พืชกระท่อมตามวิถีชาวบ้านสามารถใช้พืชกระท่อมในรูปแบบดังกล่าวได้ ก่อนที่กฎหมายยกเลิกพืชกระท่อมจะประกาศใช้

ขั้นตอน

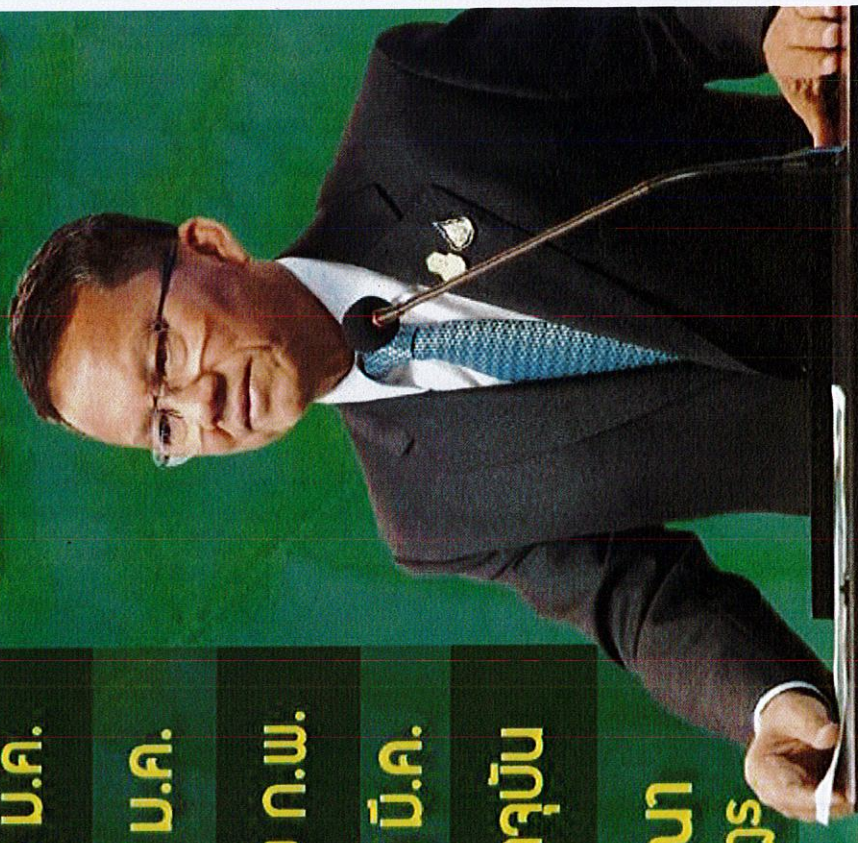
การเสนอร่างกฎหมาย

เพื่อยกเลิก

พืชกระท่อม

1. ยกร่าง พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่...) พ.ศ. ... **2 พ.ค.**
2. รับฟังความคิดเห็นในเว็บไซต์ (15 วัน) **3-17 พ.ค.**
3. จัดทำคำชี้แจงและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น **20 พ.ค.**
4. เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ส. เพื่อพิจารณาให้ความเห็น **22 พ.ค.**
5. เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เพื่อให้ความเห็นชอบ ก่อนเสนอรองนายกรัฐมนตรี **28 พ.ค.**
6. เสนอรองนายกรัฐมนตรี(นายวิษณุ เครืองาม)เพื่อให้ความเห็นชอบ ก่อนเสนอเรื่องให้ ครม. **31 พ.ค.**
7. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แจ้งเวียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของ ครม. **20 ก.พ.**
8. ครม.พิจารณาร่าง พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... **10 มี.ค.**
9. ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อตรวจสอบร่าง พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ(ฉบับที่..)พ.ศ. .... 30 วัน **ปัจจุบัน**
10. เสนอรัฐสภาพิจารณา
11. คาดว่ารัฐสภาพิจารณาแล้วเสร็จ

} **อยู่ที่การพิจารณา**
ของ สภาผู้แทนราษฎร

ป.ป.ส. ย้ำ

เคี้ยวใบกระท่อม ต้มน้ำดื่มกระท่อม

ต้มน้ำกระท่อม 4 คุณ 100

หรือผสมกับวัตถุดิบออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท

ล้วนผิดกฎหมาย

สำนักงาน ป.ป.ส.
กระทรวงยุติธรรม

คุยเฟื่อง เรื่องกระท่อม

1

พบมากบริเวณภาคใต้ของไทย
และตอนบนของประเทศมาเลเซีย

2

เป็นไม้ยืนต้น

มีถิ่นกำเนิด
ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3

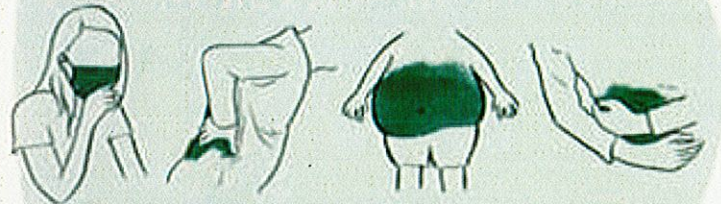
มีสารไมตราเจนิน

ออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง
มีคุณสมบัติเป็นยาแก้ปวด เช่นเดียวกับมอร์ฟีน

4

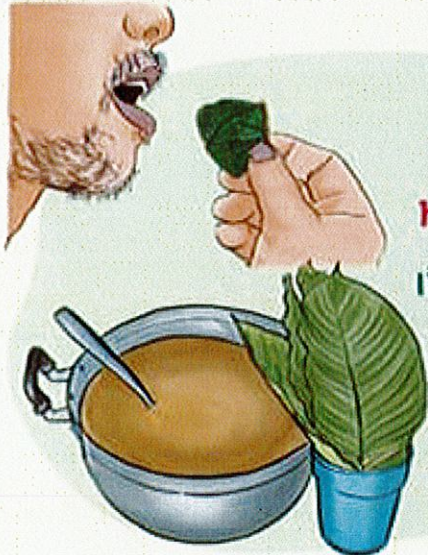
ในสมัยโบราณใช้เป็นตัวยาในตำรับประเภท

แก้ไอ   แก้ปวดเมื่อย   แก้เบาหวาน   แก้ท้องเสีย

5

นิยมเคี้ยวใบสด
หรือต้มเป็นชาดื่ม
เพื่อให้รู้สึกไม่เมื่อยล้า
ขณะทำงาน
ทำนา
ทำสวน

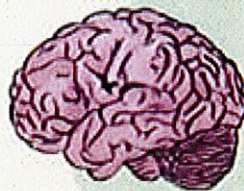
6

อาการของผู้ใช้ในระยะแรก

- กระทบกระเปาะ
- ไม่อยากอาหาร
- ไม่รู้สึกปวดเมื่อย

อาการของผู้ใช้เป็นเวลานาน

- ผอม
- กลัวฝน
- ท้องผูก
- สุขภาพช่องปาก

พืชกระท่อมในกฎหมายประเทศไทย

ปรากฏเป็นยาเสพติดต้องห้ามครั้งแรก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2486

ข้อตกลงสหประชาชาติ

ไม่ได้กำหนดให้กระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษ

